

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Gospodarska komisija

PROJEKT DODELITEV ZNAKA »OKOLJU PRIJAZNA KOČA«

Uvod

Planinska zveza Slovenije predlaga planinskim društvom skupno akcijo s ciljem privabiti čim več obiskovalcev na naše planinske koče. Več gostov pomeni večji dohodek planinskega društva in posledično lažje in hitrejšje obnavljanje koč, dograditve, obnovo infrastrukture in posodobitev notranje opreme. V ta namen uvaja PZS posebno priznanje za koče, ki s svojim celokupnim delovanjem čim manj negativno vplivajo na okolje. Takšno priznanje v obliki znaka z napisom »Okolju prijazna koča«, izobešenega na vidnem mestu v koči, bo jasno sporočilo obiskovalcem, da si planinsko društvo posredno preko oskrbnika oziroma upravljavca v največji možni meri in nenehno trudi, da bi bili vplivi koč na neokrnjeno naravo okoli nje in širše čim manj moteči. Za dosego tega cilja pa igrata glavni vlogi opremljenost koč ter usposobljenost in motiviranost osebja.

Takšno priznanje je že pred leti uvedla Nemška planinska zveza (Deutscher Alpenverein – DAV) in si ga je pridobilo okoli 50 njihovih koč v Nemčiji in Avstriji. V letu 2010 pa sta pristopili k tej akciji tudi Avstrijska planinska zveza (Österreichischer Alpenverein – ÖAV) in Planinska zveza Južne Tirolske (Alpenverein Südtirol). V ta namen so tudi dopolnili kriterije, ki jih mora planinska koča izpolniti, da si lahko pridobi to priznanje.

Prepričani smo, da bodo koče, ki si bodo pridobile ta znak, bolj obiskane, saj pravimo, da »dober glas seže v deveto vas«. Planinci in tudi drugi obiskovalci naših koč se vedno bolj zavedajo, da je treba na planinskih kočah najti kompromis med udobjem in skrbjo za okolje. Veliko udobje na eni strani (tuši, ogrevane sobe, velik izbor jedi,...) na drugi strani povzroči večjo količino odpadnih vod, večjo porabo energije, več odpadkov. Seveda pa je treba upoštevati pri oceni skrbi za okolje celo vrsto dejavnikov, ki jih zajema vprašalnik, na osnovi katerega se vplivi koč na okolje tudi ocenijo.

Osnove

Planinska društva so s svojimi kočami največji ponudnik prenočitvenih zmogljivosti in možnosti zatočišča za obiskovalce gorskega sveta. Poslanstvo društev je ohraniti lepoto in prvobitnost okolja in zato želijo s svojimi kočami dajati vzgled, kako naj dejavnost koč čim manj vpliva na naravo okoli nje. Podelitev znaka »Okolju prijazna koča« bo tudi vzpodbuda, ki bo društva in upravljavce koč še bolj motivirala v njihovih prizadevanjih.

Osnovne predpostavke za podelitev znaka »Okolju prijazna koča« so:

- a) istovetnost ciljev in stremljenj upravljavca (najemnika/oskrbnika) s cilji planinskega društva,
- b) okolju prijazno in energetsko učinkovito upravljanje planinske koče,
- c) upoštevanje vseh zakonskih predpisov, vse nove investicije v oskrbovalne in odstranjevalne naprave morajo biti v skladu z najnovejšim stanjem tehnike na tem področju,
- d) upoštevanje usmeritev in dogovorov na ravni Planinske zveze Slovenije.

Znak »Okolju prijazna koča« je oznaka, da je planinsko društvo poskrbelo, da je koča opremljena z vso infrastrukturo, ki omogoča okolju prijazno obratovanje. Prav tako pa zavezuje upravljavca koče kot odgovorne osebe, da poskrbi za najboljšo možno uporabo in vzdrževanje okoljevarstvenih naprav. Gostu pa priznanje dokazuje, da si planinsko društvo še posebej prizadeva za to, da bi bili vplivi obratovanja koče na okolje čim manjši.

Podelitev znaka

Lastnik koče pošlje pismeno prošnjo na PZS za podelitev znaka »Okolju prijazna koča«. Usposobljena komisija, sestavljena iz članov Gospodarske komisije in zunanjih strokovnjakov, obišče kočo in oceni situacijo na osnovi sprejetih kriterijev. Na predlog te komisije se podeli znak »Okolju prijazna koča« na zboru (skupščini) planinskega društva ali na letni konferenci, ki jo organizira PZS.

Znak se podeli za dobo **štirih let**.

Po preteku štirih let ali pri nastopu posebnih okoliščin (npr. menjava upravljavca, dograditve koče) je potrebno **ponovno preverjanje** ali koča še izpolnjuje kriterije.

Struktura kriterijev

Kriteriji so v nadaljevanju zapisani v obliki vprašalnika. Osnova so kriteriji, ki jih uporabljajo planinske zveze Nemčije, Avstrije in Južne Tirolske, upoštevali pa smo nekatere specifičnosti naših koč, ki smo jih ugotovili pri poskusnih presojah v letu 2011.

Preverjanje oziroma presoja se vrši na osnovi minimalnih zahtev, zapisanih v obliki osnovnih kriterijev, ki jih koča **mora** izpolniti in na osnovi dodatnih kriterijev, ki jih koča **naj bi** izpolnila. Ti dodatni kriteriji so ovrednoteni s točkami. Koča mora zbrati vsaj **34 točk** od skupno 102 točk iz teh dodatnih kriterijev, da lahko pridobi znak »Okolju prijazna koča«.

Vprašalnik za dodelitev znaka »Okolju prijazna koča«			
Planinsko društvo			
Ime koče			
Oskrbnik/najemnik			
Povod za preverjanje:			
☐	Nova prošnja		
☐	Ponovno preverjanje		
☐	Menjava oskrbnika		
Datum preverjanja:			
Člani komisije:			
Obratovanje koče v preteklem letu:			
☐	Letno obratovanje		
☐	Zimsko obratovanje		
	Št. dni obratovanja		
	Št. nočitev		
	Št. dnevnih gostov		
Dovoljenja			
☐	Gradbeno dovoljenje		
☐	Vodno dovoljenje		Veljavnost:
☐	Obrtno dovoljenje		Veljavnost:
Oskrba koče			
☐	Helikopter (poraba goriva 200 l/h)	Število ur v preteklem letu:	
☐	Oseбно/tovorno vozilo	Porabljeno gorivo v preteklem letu (bencin/dizel):	
☐	Tovorna žičnica	kWh v preteklem letu:	
☐	Vozila dobaviteljev	Porabljeno gorivo v preteklem letu (bencin/dizel):	

Seznam kriterijev				
Tek. št.	Kriterij	izpolnjen	ni izpolnjen	Točke
Splošno vodenje obratovanja in beleženje porabe (Kriteriji, ki morajo biti izpolnjeni)				
Vodstvo koče mora upravljati s kočo s ciljem varovanja okolja in v soglasju z naslednjimi kriteriji, s katerimi se mora identificirati. Vpeljati mora koncept varovanja okolja in izvesti akcije, s katerimi bo te pogoje izpolnjevalo. Vodstvo koče mora izpolnjevati minimalne zahteve in dodatne iniciative med celotnim trajanjem veljavnosti znaka »Okolju prijazna koča«. S tem povezane naloge lahko vodstvo prenese na katerega od zaposlenih (pooblaščenec za varstvo okolja). Če zahtev iz vprašalnika koča ne izpolnjuje več, se ji znak »Okolju prijazna koča« odvzame. Koča mora imeti zaradi samokontrole in optimiranja možnost merjenja, zasledovanja in kontroliranja naslednjih parametrov: a) vse vrste energije (kWh) (najmanj eksterno pridobljena energija) b) voda (l) c) čistila (v kg in/ali litrih s pojasnilom ali gre za koncentrat) d) volumen nastalih odpadkov (v l in/ali kg nesortiranih odpadkov). Podatki se morajo po možnosti v obdobju, ko koča obratuje, meriti mesečno. Podatki morajo biti dostopni organu PZS, ki je znak »Okolju prijazna koča« koči dodelil.				
1. Energija in zaščita podnebja				
mora 1.1	Pridobivanje toplote Uporaba fosilnih goriv v znatni meri obremenjuje naše podnebje. Zaradi tega mora koča uporabljati izključno regenerativne nosilce energije. Za kuhinjske potrebe je dovoljena uporaba plina in/ali drv. Za zaščito pred zmrzovanjem pozimi je dovoljena uporaba plina, olja ali električnih radiatorjev.			
mora 1.2	El. tok iz obnovljivih virov • Najmanj 50% el. energije mora izvirati iz obnovljivih virov (veter, sonce, zemeljska toplota, vodna energija, biomasa in bioplin) ali • če se koča oskrbuje izključno z el. energijo iz javnega omrežja, mora kupovati »modro energijo«. El. energija iz javnega omrežja se ne sme uporabljati za gretje.			
mora 1.3	Premog, težka olja, briketi premoga in direktno ogrevanje z elektriko Težka olja, premog ali briketi premoga se ne smejo uporabljati kot energenti. Neposredno ogrevanje z elektriko je dovoljeno le v primeru, da izvira el. tok iz lastne vodne ali vetrne elektrarne.			

mora 1.4	Osvetlitev, ki varčuje z energijo V koči se mora za potrebe osvetlitve pretežno uporabljati le oprema, ki varčuje z energijo kot npr.: • varčne žarnice ali LED svetila • senzorji gibanja in časovne stikalne ure			
mora 1.5	Toplotna izolacija kotla za ogrevanje, akumulacijske posode, cevi za toplo in pitno vodo Kotel za ogrevanje, akumulacijska posoda za toplo vodo ter vse cevi za toplo in pitno vodo v neogrevanih prostorih morajo biti vsaj v vidnem polju toplotno izolirani.			
mora 1.6	Skladiščenje tekočih goriv Če skladiščimo tekoča goriva, morajo biti nameščene lovilne posode, ki v slučaju iztoka goriva iz skladiščnih posod preprečijo onesnaženje tal.			
mora 1.7	Vzdrževanje tehničnih naprav • Tehnične naprave v koči se morajo vzdrževati in pri tem se morajo upoštevati IEC norme, nacionalni predpisi in navodila proizvajalcev teh naprav. • Enkrat letno se mora preveriti, če je učinkovitost naprav v skladu z navodili proizvajalcev in če emisije ne prekorajajo dovoljenih. Če se ugotovi odstopanje od zgoraj navedenega, je treba takoj izvesti sanacijske ukrepe.			
mora 1.8	Klimatske naprave Klimatske naprave (za polno ali delno klimatizacijo) v koči ne smejo biti nameščene.			
mora 1.9	Grelniki za zunanost koče Grelniki, ki bi ogrevali področja izven koče, ne smejo biti nameščeni.			
naj bi 1.1	Proizvajanje električne energije iz obnovljivih energetskih virov Koča naj bi razpolagala s sistemom za proizvodnjo ali omrežjem el. energije, pridobljene iz sonca, vetra, vode, zemeljske toplote, biomase ali geotermične energije, ki pokriva ali bo pokrivala 100% skupnih letnih potreb po električni energiji.			3
naj bi 1.2	Energija iz obnovljivih energetskih virov Energija za ogrevanje prostorov in pripravo sanitarne tople vode naj bi se 100% pokrivala iz obnovljivih energetskih virov.			3
naj bi 1.3	Svetila • Najmanj 80% svetil mora ustrezati energijski učinkovitosti razreda A. To ne velja za žarnice z žarilno nitko, ki jih zaradi njihovih lastnosti ne moremo zamenjati z varčnimi svetilkami. • Svetila, ki so v uporabi več kot 5 ur dnevno, morajo ustrezati energijski učinkovitosti razreda A. To ne velja za žarnice z žarilno nitko, ki jih zaradi njihovih lastnosti ne moremo zamenjati z varčnimi svetilkami.			1 1

naj bi 1.4	Aparati, ki varčujejo z energijo - Pisarniški aparati: najmanj 80% pisarniških aparatov (PC, monitorji, faksi, tiskalniki, kopirni stroji, skenerji) naj bi ustrezalo kriterijem za podelitev energijske zvezde (energy star). - Hladilne naprave: vse hišne hladilne naprave naj ustrezajo razredu A+ ali A++. - Pralni stroji: vsi pralni in pomivalni stroji naj ustrezajo najmanj razredu A.			1 1 1
naj bi 1.5	Energijsko varčni kuhinjski aparati Ponudba jedi na koči mora biti tako izbrana, da ni treba uporabljati energetske potratnih aparatov (kot npr. konvektomati, mikrovalovne pečice, friteze, naprave za ohranjanje toplote živil). - Kuhalne naprave Najmanj 50% kuhalnih naprav naj bodo plinski štedilniki, indukcijski grelniki ali pečice, ki zaznajo lonec. - Hlajenje pijač Za hlajenje pijač ne smejo biti nameščene električne hladilne naprave. Hlajenje se lahko vrši le z vodo ali skladiščenjem v kleti. - Priključek tople vode Pomivalni in pralni stroji so lahko priključeni le na napeljavo za toplo vodo. Napeljave naj bodo kratke in toplotno izolirane. Topla voda ne sme biti ogrevana z elektriko.			1 1 1
naj bi 1.6	Znižanje temperatur ogrevanja Temperaturo ogrevanja je treba ponoči ali po etažah ali v nezasedenih prostorih in spalnicah za goste znižati.			1,5
naj bi 1.7	Sončni kolektorji na zrak Za zračenje in ogrevanje koče je nameščen sistem sončnih kolektorjev na zrak.			1
2. Pitna voda/odpadna voda				
mora 2.1	Ravnanje z odpadno vodo Celotna odpadna voda je obdelana v biološki čistilni napravi. Če koče ni možno priključiti na javno kanalizacijo oziroma čistilno napravo, mora imeti lastno čistilno napravo ali sistem obdelave vode, ki izpolnjuje zahteve državnih ali evropskih predpisov na tem področju.			
mora 2.2	WC splakovalni kotlički Vsi WC kotlički morajo biti opremljeni z avtomatsko ali ročno stop-tipko ali sistemom z dvema tipkama ali pa so dimenzionirani na max. 6 l splakovalne vode. (glej tudi »naj bi« kriterije).			
mora 2.3	Pretok skozi ventile za vodo in tuše Pretok vode skozi ventile za vodo in tuše ne sme biti večji od 12 l/min (razen pri armaturah za kadi) (glej tudi »naj bi« kriterije). Pri novih napeljavah pa je lahko pretok skozi ventile in tuše max. 9 l/min.			

mora 2.4	Pralna, splakovalna in čistilna sredstva Na koči se morajo uporabljati le proizvodi (čistila za roke, pralna sredstva, čistila za pomivalne stroje, pralni praški, univerzalna čistila), ki imajo okoljski znak oziroma so uvrščena kot ekološko sprejemljiva (glej tudi »naj bi« kriterije).			
mora 2.5	Mehčalci Mehčalci in njihove sestavine se pri pranju na koči ne smejo uporabljati.			
mora 2.6	Izločevalci maščob/ odstranjevanje masti in olj Na koči mora biti vgrajen izločevalec maščob iz odpadnih vod, če proizvajalec čistilne naprave to zahteva.			
mora 2.7	Dezinfekcijska sredstva Dezinfekcijska sredstva se lahko uporabljajo le tam, kjer je to nujno zaradi izpolnjevanja zakonskih higienskih zahtev. (glej tudi »naj bi« kriterije).			
mora 2.8	Splakovanje pisoarjev Pisoarji morajo biti opremljeni z avtomatskim (časovno omejenim) ali ročnim splakovanjem, tako da je preprečeno neprekinjeno splakovanje (glej tudi »naj bi« kriterije).			
mora 2.9	Čiščenje cevi in odtokov Na koči morajo biti na razpolago mehanična sredstva za čiščenje cevi in odtokov (tlačna črpalka, spirala, gumijaste sesalke, žice). Zaposleni morajo znati uporabljati te pripomočke namesto kemičnih proizvodov.			
mora 2.10	Avtomatski čistilci pri splakovanju in čistilci kamna V vseh sanitarnih prostorih za goste ne smejo biti nameščeni avtomatski čistilci pri splakovanju WC ali odstranjevalci kamna v pisoarjih in WC školjkah.			
naj bi 2.1	WC splakovanje WC splakovanje naj bo tako izvedeno, da je poraba vode pri enem praznjenju max. 6 l.			1,5
naj bi 2.2	Pretočna količina pip za vodo in tušev Pretok vode skozi pipe in tuše naj povprečno ne presega 8 l/min (izjema je dotok v kopalno kad).			1,5
naj bi 2.3	Časovno stikalo za prhe in pipe Vsi tuši na prostem in v skupnih prostorih ter vse pipe v kuhinji in skupnih prostorih naj bodo opremljene s sistemom (časovna avtomatika ali senzor za približevanje), ki avtomatsko ustavi iztekanje vode, če se prha ali pipa ne uporablja.			1,5
naj bi 2.4	Merilniki porabe el. toka in vode Koča naj bo opremljena z dodatnimi, fiksno instaliranimi števci porabe el. toka in vode, ki merijo porabo v posameznih območjih koče (npr. sobe, kuhinja) ali po posameznih porabnikih (npr. hladilniki, pralni stroji).			2
naj bi 2.5	Poraba vode v pralnih strojih • Pralni stroji naj bi porabili največ 12 l vode za en kg perila.			1
naj bi 2.6	Vpeljava žetonov za tuširanje Vsi tuši, ki so v uporabi, naj bodo opremljeni za uporabo na žetone.			1

naj bi 2.7	Pisoarji, ki varčujejo z vodo Vsi pisoarji naj bodo. • ali brez splakovanja z vodo • ali so opremljeni z ročnim ali elektronskim sistemom, ki omogoča splakniti pisoar po vsaki uporabi.			2,5 1
naj bi 2.8	Izkoriščanje deževnice in očiščene povratne vode Zbiranje deževnice in njena uporaba (razen v higienske namene in kot pitno vodo).			2
naj bi 2.9	Suha in kompostna stranišča Na koči so nameščena izključno suha ali kompostna stranišča.			2,5
naj bi 2.10	Neobdelana pitna voda Za splakovanje stranišč se uporablja izključno neobdelana voda.			2
naj bi 2.11	Uporaba odpadne vode Za splakovanje stranišč se uporablja očiščena in z UV obdelana odpadna voda.			2
naj bi 2.12	Temperatura in pretočna količina pitne vode Najmanj 95% vseh pip za vodo mora biti takšnih, da je možno natančno in takojšnje nastavljanje temperature in pretoka vode.			1
3. Odpadki				
mora 3.1	Posode za odpadke v straniščih Vsako (žensko) stranišče mora biti opremljeno z ustrezno posodo za odpadke; goste je treba pismeno zaprositi, da določene odpadke mečejo v posode in ne v stranišče.			
mora 3.2	Menjava brisač in rjuh Gostje koče morajo v splošnem uporabljati lastno spalno vrečo za koče. Če pa so brisače in rjuhe na razpolago, mora biti gost obveščen, da bo ob neuporabi le teh prispeval k zaščiti okolja. Brisače in rjuhe se morajo prati v dolini.			
mora 3.3	Pakiranje porcij živil Pakiranje posameznih porcij živil v splošnem ni dovoljeno.			
mora 3.4	Proizvodi za enkratno uporabo na sanitarnem področju Če to ni v nasprotju z zakonskimi določili, v sobah ne smejo biti na razpolago toaletni pripomočki za enkratno uporabo, ki jih ni možno ponovno napolniti (npr. šamponi, mila) ter tudi ne drugi pripomočki (npr. kopalne kape, kozarci za zobne ščetke, ščetke za nohte).			
mora 3.5	Posode za večkratno uporabo Koča mora nabavljati pretežno v velikih embalažnih enotah ali v posodah za večkratno uporabo naslednje pijače ali jih pripravljati iz koncentratov: • brezalkoholne pijače • vodo • pivo (glej tudi »naj bi« kriterije).			
mora 3.6	Proizvodi za enkratno uporabo Proizvodi za enkratno uporabo ne smejo biti na razpolago.			
mora 3.7	Ločevanje odpadkov Odpadki se morajo ločevati tako, da jih lahko sprejme komunalna organizacija za ločevanje odpadkov v obdelavo. Posebno pozornost zaslužijo nevarni odpadki. Te je treba ločeno zbirati in jih odstraniti na ustrezen način. Sem sodijo npr. tonerji, hladilne in elektro naprave, baterije, varčne žarnice, zdravila, maščobe, olja in			

	električni aparati.			
mora 3.8	Odstranjevanje maščob in olja Maščobe in olja od pečenja ter maščobe in olja iz friteze se morajo ločeno zbirati in oddajati pooblaščenim organizaciji (evidenčni list).			
mora 3.9	Pločevinke in plastenke od pijač Pijače v pločevinkah in plastenkah se v koči ali na področju, ki je v lasti koč, ne nudijo. Izjeme so lahko za posamezne proizvode, če: • pijače ni možno dobiti v drugih pakiranjih • če je uporaba teh pakiranj upravičena (npr. jih gostje odnesejo s seboj)			
naj bi 3.1	Embalaža za večkratno uporabo Na koči nudijo najmanj eno od naslednjih pijač izključno v embalaži za večkratno uporabo npr. kontejnerjih, sodih, koncentratih itd.: • pivo • voda (mineralna voda) • brezalkoholne pijače.			1 1 1
naj bi 3.2	Pakiranja, ki povzročajo malo odpadkov Pralna, splakovalna in čistilna sredstva se naj nabavljajo v velikih pakiranjih ali v embalaži, ki jo je možno večkrat napolniti. Nabavljajo se naj kompaktna pralna sredstva oziroma koncentradi.			1
naj bi 3.3	Pakiranja živil, ki povzročajo malo odpadkov Za koč naj se nabavljajo živila v pakiranjih, ki povzročajo malo odpadkov, z dobavitelji se je treba dogovoriti, da vzamejo embalažo nazaj. • Embalaža za večkratno uporabo za sadje, zelenjavo itd. • Vračilo embalaže dobaviteljem • Embalaža za večkratno uporabo ali velika pakiranja za ostala živila.			1 1 1
naj bi 3.4	Higienski papir • Toaletni papir • papirne brisače • kuhinjske papirne role • serviete naj bodo dokazljivo proizvedene 100% iz starega papirja.			1 1 1 1
naj bi 3.5	Higienski papir z okoljskim znakom V 100% se naj uporablja higienski papir, na katerem je okoljski znak ali druga nacionalna okoljevarstvena oznaka (po ISO tip I): • toaletni papir • papirnate brisače.			1 1
naj bi 3.6	Majhne porcije • Koče, ki nudijo jedi, morajo na jedilnem listu ali karti menijev navesti, da je možno naročiti tudi majhne porcije.			1
naj bi 3.7	Kompostiranje Na koči se ločeno zbirajo pomembne količine organskih odpadkov: • vrtnih odpadkov • kuhinjskih odpadkov. Možno je ugotoviti, da se ti odpadki v skladu s predpisi kompostirajo v bližini koč ali oddajajo v kompostiranje drugim.			1 1

naj bi 3.8	Posode za odpadke V prostorih za skupno rabo in v spalnicah naj ne bo nameščenih posod za odpadke: • gostje so zaprošeni, da svoje odpadke odnesejo s seboj • gostom so na razpolago vrečke, ki se lahko kompostirajo.			1 1
4. Zrak				
mora 4.1	Nekadilski objekt Celotna kočna mora biti proglašena kot objekt, v katerem je kajenje prepovedano.			
naj bi 4.1	Kakovost zraka v notranjih prostorih V notranjih prostorih koč naj bo optimalna kakovost zraka. To lahko dosežemo z enim ali obema od spodaj navedenih ukrepov: • v sobah in drugih skupnih prostorih so uporabljeni izključno laki, dekoracije, pohištvo in drugi materiali, ki so označeni z okoljskim znakom ES ali ki so glede na svoje emisijske vrednosti označeni z drugim znakom po ISO tip I. • sobe in drugi skupni prostori niso odišavljani; rjuhe, brisače in drugi tekstilni izdelki so oprani brez dodatkov dišav • za čiščenje se ne uporabljajo odišavljena čistila.			1 1 1
naj bi 4.2	Pršila za dišave in drugi pripomočki za odišavljanje V vseh sanitarnih prostorih za goste in osebje v koči in izven nje se ne uporabljajo naslednji proizvodi: • avtomatska pršila za dišave • pršila, ki se poslužujejo ročno (izjema so pršila s pumpico) • drugi pripomočki za odišavljanje (izjema so naravni osveževalci zraka).			2
5. Hrup				
mora 5.1	Mir v koči Izvajati se morajo ukrepi za mir v koči.			
mora 5.2	Preprečevanje hrupa Izvedeni morajo biti ukrepi za zvočno izolacijo naprav, ki povzročajo hrup (agregati, črpalke, itd.).			
6. Gradbeni materiali				
mora 6.1	Toplotna izolativnost oken (samo za koč z zimskim obratovanjem) Vsa okna v skupnih ali posebnih prostorih, ki se ogrevajo, morajo imeti toplotno izolativnost v skladu z veljavnimi standardi. Ta kriterij je obvezen le za stavbe, ki se ogrevajo v kurilni sezoni (od oktobra do aprila).			
mora 6.2	Izolacija stropa najvišje etaže (samo za koč z zimskim obratovanjem) Strop najvišje etaže, ki se uporablja za skupne ali individualne prostore, mora biti tako izoliran, da je faktor izolativnosti pod 0,30 W/m²K. Če teh podatkov ni ali pa te vrednosti niso dosežene, je treba vključiti svetovalca za energijo, ki bo predvidel ukrepe za zmanjšanje toplotnih izgub.			

	Če so dosežene z izolacijo vrednosti faktorja med 0,30 in 0,50, mora lastnik izvesti ustrezno izolacijo šele pri novogradnji ali rekonstrukciji stavbe. Ti ukrepi morajo biti planirani in uvrščeni v akcijski program rekonstrukcije. Ta kriterij je obvezen le za stavbe, ki se ogrevajo v kurilni sezoni (od oktobra do aprila).			
naj bi 6.1	Obloge sten in tal Za stenske in talne obloge velja: - vse talne in stenske obloge naj ne vsebujejo PVC - najmanj 10% talnih in stenskih oblog, ki so v koči, naj ima okoljski znak ES ali drugo nacionalno okoljsko oznako po ISO tip I.			1 1
naj bi 6.2	Gradnja v skladu z okoljem Koča je zgrajena v skladu z okoljskimi razmerami, z upoštevanjem: - izkoriščanja sonca za ogrevanje in osvetlitev - materialov, ki se v tem okolju uporabljajo za gradnjo - integracije koče v pokrajino.			1 1 1
naj bi 6.3	Pohištvo iz masivnega lesa Najmanj 70% pohištva v sobah naj bo iz masivnega lesa.			2
naj bi 6.4	Oprema in dekoracija prostorov Notranja oprema in dekoracija prostorov naj bo iz naravnih materialov: - mize okrašene z naravnimi materiali (ne plastičnih rož) - vsakdanje dekoracije prostorov in dekoracije ob slavnih iz naravnih materialov			1 1
naj bi 6.5	Tekstilni izdelki Na koči uporabljeni tekstilni izdelki in posteljni vložki naj bodo iz dokazljivo ekoloških materialov ali pa so preizkušene na škodljive snovi: - pregrinjala za mize - posteljno perilo, posteljnina, brisače - posteljni vložki (vzmetnice, žimnice, drugi).			1 1 1
7. Koča in okolica				
mora 7.1	Predpražniki Na vseh vhodih v kočo morajo biti nameščeni predpražniki (npr. dovolj velik predpražnik za vhodnimi vrati, tako da ga nihče ne more obiti).			
mora 7.2	Sredstva za zatiranje škodljivcev Kemična sredstva za zaščito rastlin in za uničevanje škodljivcev se na koči ne smejo uporabljati. (Izjema: če to zahtevajo organi oblasti pri močnejšem napadu škodljivcev (glej tudi »naj bi« kriterije).			
mora 7.3	Vegetarijanske jedi Na kočah, kjer nudijo jedi, morajo nuditi tudi vegetarijansko glavno jed oziroma vegetarijanski meni.			
mora 7.4	Jajca iz talne reje Vsa jajca, ki se porabljajo na koči, morajo izvirati najmanj iz talne reje, še boljše iz proste reje (ne velja za proizvode iz jajc).			
mora 7.5	Živila iz lokalne proizvodnje Pri vsakem obroku, vključno z zajtrkom, morata biti v ponudbi vsaj dve živila, ki izvirata iz lokalne proizvodnje.			

mora 7.6	Regionalna živila Na kočah, kjer nudijo jedi, morajo redno nuditi tudi živila, ki so tipična za regijo, kjer se koča nahaja.			
mora 7.7	Splošne informacije za goste Koča mora svoje goste (tudi udeležence seminarjev) o svoji okoljevarstveni naravnosti kot tudi o varnostnih in protipožarnih ukrepih obveščati in jih pozvati, naj tudi sami pri tem sodelujejo. Informacije gostom naj zajemajo ukrepe, ki jih na koči izvajajo za zaščito okolja. Poziv oziroma povabilo gostom, da podprejo okoljevarstvene cilje, mora biti objavljeno na vidnem mestu predvsem v skupnih prostorih in sobah. Na vidnih mestih morajo biti objavljena tudi navodila, naj gostje zapirajo okna, če je soba ogrevana in da naj ugasnejo luč, ko zapuščajo sobo. Nadalje morajo biti objavljena navodila za obnašanje v občutljivih področjih, kot tudi o zaščitenih rastlinskih in živalskih vrstah.			
mora 7.8	Informacije gostom o energiji Gostje morajo biti pozvani, naj izključujejo gretje in ugašajo luči.			
mora 7.9	Informacije gostom o vodi in odpadni vodi a) V kopalnicah in toaletnih prostorih morajo biti navodila, kako lahko gostje prispevajo k varčni porabi vode. b) Goste se mora zaprositi, da obvestijo upravljavca koče o vsaki netesnosti, ki jo opazijo. c) Goste se mora zaprositi, da v straniščih odvržejo odpadke v za to nameščene posode in ne v školjke.			
mora 7.10	Informacije gostom o odpadkih a) Gostje morajo biti obveščeni o konceptu zmanjševanja odpadkov na koči in o uporabi kakovostnih proizvodov namesto proizvodov za enkratno uporabo in pakiranih porcij. Pozvani morajo biti, da naj uporabljajo proizvode za večkratno uporabo, četudi bi bili proizvodi za enkratno uporabo zakonsko dovoljeni. b) Obveščeni morajo biti, kako in kje se odpadki na koči ločujejo in kako se lahko odstranjujejo nevarni odpadki.			
mora 7.11	Izobraževanje osebja Upravljavec koče mora s prenosom informacij na osebje ali njihovim izobraževanjem zagotoviti, da vsi zaposleni osvojijo temeljna znanja in se zavedajo pomena prizadevanj za okolju prijazno kočo. Posebej pomembne so informacije o naslednjih temah: a) varčevanju z energijo b) varčni porabi vode c) kemikalijah d) odpadkih.			
mora 7.12	Javna prevozna sredstva Gostom in osebju morajo biti (s pomočjo komunikacijskih sredstev na koči) lahko dostopne informacije, kako najlažje doseči kočo in ostale cilje v okolici z javnimi prevoznimi sredstvi. Če javnih prevoznih sredstev ni na razpolago, morajo biti na voljo informacije o drugih, okolju prijaznih prevoznih sredstvih (glej tudi »naj bi« kriterij).			

mora 7.13	Okolica koče Tudi okolica koče mora biti čista in s tem prispevati k ugledu koče in upravičenosti podelitve znaka »Okolju prijazna koča«. Zato mora biti stanje v območju 200 m okoli koče naslednje: a) nobenega odlaganja odpadkov iz strani gostov ali osebja koče, b) nobenih praznih transportnih posod, zbirnih posod, posod za kuhinjske odpadke itd., c) čistoča na dostopnih poteh do koče, d) ni dovoljen dovoz in parkiranje gostom e) čistoča in urejenost zimske sobe (če jo koča ima).			
naj bi 7.1	Komunikacija o okolju in ozaveščanje a) Osebe koče mora goste informirati o biološki raznovrstnosti, pokrajini in ukrepih za zaščito okolja na širšem področju, kjer leži koča. b) Ozaveščanje gostov mora biti sestavni del prireditev za goste, npr. predavanja, vodenja, predstavitev okoljskih tem.			1,5 1,5
naj bi 7.2	Uporaba okoljskega znaka Lastniki koče se strinjajo, da se logo znaka »Okolju prijazna koča« lahko uporablja na komunikacijskih sredstvih, ki jih na koči uporabljajo (kot npr. kuverte, pisemski papir, hišni prospekti, jedilni listi) kot tudi na internetu. (za natisnjene dokumente velja ta zahteva pri novem naročilu).			1
naj bi 7.3	Skupina za okolje Vodstvo koče naj oblikuje skupino za okolje ali odgovornega za okolje in to vnese v personalno mapo.			1
naj bi 7.4	Motiviranje zaposlenih za varovanje okolja Vodstvo koče mora zaposlene stalno motivirati za izvajanje okoljevarstvenih aktivnosti.			1
naj bi 7.5	Bivališče zaposlenih Zaposleni, ki bivajo v koči, morajo v svojih prostorih izvajati vse ukrepe in izpolnjevati kriterije, ki veljajo za pridobitev znaka.			1
naj bi 7.6	Jajca in proizvodi iz jajc Proizvodi iz jajc, ki se uporabljajo na koči, izvirajo iz jajc iz proste reje.			1
naj bi 7.7	Kooperacija s kmeti/neposredna oskrba iz okolice Koča naj bi nabavljala vsaj dva proizvoda (živila, pijače) neposredno od kmetov ali regionalne neposredne kooperacije.			2
naj bi 7.8	Biološka živila in pijače a) Glavne sestavine najmanj dveh jedi izvirajo iz ekološke pridelave. b) Za zajtrk naj bodo vsaj štirje proizvodi (mleko, jogurt, sir, salama, pecivo, müsli, sadje, jajca itd.) iz kontrolirane biološke pridelave. Gostu je treba to jasno predstaviti. c) Najmanj dve pijači iz skupine pijač (brezalkoholne pijače, alkoholne pijače) naj bosta iz kontrolirane biološke pridelave. Gostu je to treba jasno predstaviti.			1 1 1
naj bi 7.9	Sezonski proizvodi Koče naj izbor jedi prilagodijo sezonski ponudbi živil.			1
naj bi 7.10	Navedba izvora živil na jedilnem listu ali menijski karti Na jedilnem listu/menijski karti naj bodo navedbe o izvoru posameznih živil (npr. »naše meso izvira od ...iz..., itd.)			1

naj bi 7.11	Regionalne gospodarske družbe Naročila za izvedbo gradenj, dobavo opreme, izvedbo vzdrževalnih in čistilnih del, kot tudi za oblikovanje in tiskanje različnih tiskovin se naj bi oddajala regionalnim organizacijam.			1
naj bi 7.12	Vetrolovi Pri vseh glavnih vhidih koč naj bi bili nameščeni vetrolovi.			1
naj bi 7.13	Odstranjevanje ledu Če je pozimi na določenih delih poti ali ceste potrebno odstranjevati led, se to lahko vrši le z mehanskimi načini ali posipavanjem peska oziroma gramoza.			2
naj bi 7.14	Hladilna in zamrzovalna sredstva V hladilnikih in zamrzovalnikih naj se kot sredstva za hlajenje ne bi uporabljali halogenirani ogljikovodiki (CFC).			1
naj bi 7.15	Mesto postavitve hladilnih naprav Hladilne naprave naj bodo tako nameščene, da so izpolnjeni pogoji za varčevanje z energijo.			1
naj bi 7.16	Pohodne (kolesarske) karte Na koči naj bodo na vpogled ali za prodajo pohodne in/ali kolesarske karte.			1
naj bi 7.17	Vodeni pohodi ali kolesarske ture Koča naj ponuja gostom vodenje pohodov ali kolesarskih tur. To naj na ustrezen način predstavijo gostom (hišni prospekt, internet, ustne informacije gostom ipd.)			1
naj bi 7.18	Akcija »Takšnega okusa so hribi« Koča sodeluje v akciji »Takšnega okusa so hribi«.			3
naj bi 7.19	Akcija »Družinam prijazna koča« Koča sodeluje v akciji »Družinam prijazna koča«			3
Skupne točke (Skupno število točk je 102. Potrebno je najmanj 34 točk.)				
Priloge				
A	Koncept planinske koč za varovanje okolja			☐ da
	• Energijski koncept	☐ da		
	• Koncept ravnanja z odpadnimi vodami	☐ da		
	• Koncept ravnanja z odpadki	☐ da		
	• Okoljski program	☐ da		
	• Podatki	☐ da		

Končne ugotovitve:

Podpisi:

.....
(Presojevalec)

.....
(Presojevalec)

.....
(Presojevalec)

.....
(Oskrbnik koč)

.....
(Gospodar koč)

.....
(Predsednik društva)

Presojevalci in stroški izvedbe projekta

Presoja bodo izvajali tako strokovnjaki, ki delujejo v Gradbeni komisiji PZS, kot tudi zunanji strokovnjaki.

Stroške prvega obiska komisije na koči, izdelave znaka in certifikata krije PZS, nadaljnje stroške ob morebitnem neizpolnjevanju pogojev pa PD.

Zaključek

Ocenjujemo, da bo izvedba projekta pridobitve znaka »Okolju prijazna koč« imela velik pomen tako za koč, ki si bo ta znak oziroma priznanje pridobila, kot tudi za planinsko društvo, ki je lastnik koč in ne nazadnje za celotno Planinsko zvezo Slovenije.

maj 2012

Član GK PZS:
Drago Dretnik